

A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete

Az ügy száma: Gfv.VI.30.072/2025/6.

A tanács tagjai: Dr. Döme Attila a tanács elnöke

Dr. Madarász Anna előadó bíró

Dr. Farkas Antónia bíró

Dr. Simonné dr. Gombos Katalin bíró

Dr. Tibold Ágnes bíró

A felperes: felperes neve és címe

A felperes képviselője: Gyollai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Gyollai János ügyvéd)

Az alperes: alperes neve és címe

Az alperes képviselője: Dr. Devecz és Társa Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Weiczner Miklós ügyvéd)

Más perbeli személyek neve és perbeli állása: UNIQA Biztosító Zártkörűen Működő Részvénytársaság (1134 Budapest, Róbert Károly körút 70-74.) felperes érdekében beavatkozó

A beavatkozó képviselője: Dr. Péchy Kristóf (1137 Budapest, Katona József utca 23/a fszt. 2.)

A per tárgya: kártérítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma: Tatabányai Törvényszék 2.Gf.40.006/2024/3.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma: Komáromi Járásbíróság 2.G.40.001/2015/221.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 435.553 (négy százharmincöt ezer-öt százötvenhárom) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított és a fellebbezés körében irányadónak tekintett tényállás szerint 2014. március 28. napján a felperes mint vevő adásvételi szerződést kötött a perben félként nem szereplő csehországi gazdasági társasággal mint eladóval (a továbbiakban: eladó). E szerződés tárgya két darab NEW HOLLAND BB 1290 típusú bálázógép volt darabonként 82.500 euro, összesen 165.000 euro vételár ellenében. Az adásvételi szerződés 1. cikke szerint az adásvétel tárgyának részletes leírását a szerződés 1. számú melléklete tartalmazta. Az 1. számú melléklet mindkét bálázógép felszereltségét akként határozta meg, hogy B129SY A 700 03. Az adásvételi szerződés és az annak részét képező 1. számú melléklet értelmében – ami a tartozékokat nem rögzítette – mindkét mezőgazdasági gép részét képezte a specifikációs leírás szerint az automatikus központi zsírzóberendezés is. A 3.1. cikk alapján az eladó kötelezettséget vállalt arra, hogy az adásvétel tárgyát a felperes részére 2014. június 15. napjáig átadja. A 3.2. cikk szerint az adásvétel tárgyát az alperes székhelyén adják át. Az 5. cikk rendelkezett a jótállási feltételekről. Az 5.1. cikk értelmében az eladó a vevő külön megrendelése alapján, a gyártó vagy saját feltételei szerint ellenérték fejében és ingyenesen jótállási és jótállási időn túli szerviz, szemlék és javítások elvégzését vállalja. Az 5.2. cikk alapján az eladó az árura 12 hónap jótállást biztosít, az 5.3. cikk szerint a jótállás a Cseh Köztársaság, Magyarország és a Szlovák Köztársaság területére vonatkozik. A jótállást a vevő Magyarország területén kifejezetten az alperesnél érvényesítheti. A 6.2. cikk értelmében a szerződésre a Cseh Köztársaság joga az irányadó, a szerződésben kifejezetten nem rendezett kérdésekben mindenekelőtt a 2012/89 Sb. sz. Polgári Törvénykönyv szabályai az irányadók. Bármely vita eldöntésére illetékes bíróság az eladó Cseh Köztársaságban lévő székhelye szerint illetékes bíróság, amely a cseh jogrend alapján jár el.

[2] Az alperes tagja (kizárólagos tulajdonosa) az eladó volt a perbeli időszakban is.

[3] Az alperes Magyarországon a mezőgazdasági gép gyártójának, a N H cégnek a kizárólagos importőre, vele szemben lehet a gyártót érintő szavatossági, jótállási igényeket Magyarországon és más európai uniós tagállamokban is közvetlenül érvényesíteni.

[4] Az adásvételi szerződés alapján az annak tárgyát képező szolgáltatást az eladó teljesítette, a két megvásárolt bálázógépet az alperes útján a felperesnek szállította, átadta. Az adásvételi szerződés (annak 1. számú melléklete és a műszaki leírás) ellenére az eladó a két bálázógépből az egyikbe az ún. központi zsírzóberendezést nem építette be, enélkül szállította le, adta át a felperesnek. Az 584072018 gépszámu bálázógépet a felperes ezzel a hiánnyal vette át.

[5] Az eladó közölte az alperessel, hogy a két bálázógépből az egyiket nem tudja a megrendelt felszereltséggel, a központi zsírzóberendezéssel együtt a felperesnek átadni, szállítani, ezért a zsírzóberendezést az alperesnek kell utólag beszereznie. Az alperes munkavállalója 2014. július 3. napján az átadott egységcsomagban lévő zsírzóberendezést beépítette.

[6] A zsírzóberendezés beszerelése után három nappal később, 2014. július 7-én munkavégzés közben Harta nagyközség külterületén a bálázógép kigyulladt, és teljesen kiégett. Környezetében a szántón is tűz keletkezett, az a learatott gabona tarlóra és a lábon álló gabonára áterjedt, 15,5 ha leégett és kb. 100 darab nagyméretű szögletes szalmabála elégett.

[7] A felperes a bálázógépeket az O Pénzügyi Lízing Zrt.-vel (a továbbiakba: lízingbeadó) 105628 számon megkötött zártvégű pénzügyi lízingszerződés keretében vásárolta meg oly módon, hogy a gép vételárának 10%-át (2.513.070 forintot) 2014. április 8. napján fizette meg, míg a további 90%-át (22.738.464 forintot) a lízingbeadó fizette meg az eladónak.

[8] A felperes mint biztosított és a beavatkozó biztosítási szerződést kötöttek 45063624506362 kötvényszámon. A bálázógép kiegészéből eredő kárra a biztosító 22.726.381 forintot térített meg. A beavatkozó 2016. november 2. napján kelt iratában felszólította az alperest 22.726.381 forint megfizetésére. Az alperes a beavatkozó igényét a jogalap és az összecszerűség vonatkozásában is vitatta. A beavatkozó a regresszigényét megkísérelte az alperessel szemben érvényesíteni. A beavatkozó 22.726.381 forintot írt jóvá a lízingbeadó részére, ennek alapján a lízingszerződést 2014. október 16. napján oly módon zárták le, hogy a felperesnek különbözetként még 172.631 forintot kellett a lízingbeadó részére megfizetnie.

[9] A tűz következtében megsemmisült 4,2 ha lábon álló tritikálé miatt kárigényt bejelentő A-H Zrt. részére a felperes 922.100 forintot fizetett meg. A felperes a bálázógép kiegészét követően a szerződéses kötelezettségei teljesítése érdekében mezőgazdasági gépbérleti szerződést kötött, a mezőgazdasági gépet bérbeadó cég részére bérleti díjat kellett teljesítenie.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[10] A felperes a keresetében elsődlegesen kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest a vállalkozási szerződés megszegésével okozott kár megtérítése címén 16.197.005 forint, ennek 2014. július 7. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamata megfizetésére. Másodlagos, eshetőleges keresetében kérte, hogy amennyiben a bíróság az alperes szerződésszegéssel okozott kárért való felelősségét nem állapítaná meg, úgy szerződésen kívüli károkozás miatt kötelezze az alperest – az elsődleges kereseti kérelemmel azonos ténybeli alapon és érvelés figyelembevételével – 16.197.005 forint kártérítés és annak 2014. július 7. napjától számított késedelmi kamata megfizetésére.

[11] A kereseti kérelem szerint a peres felek megállapodása, vállalkozási szerződése alapján az alperes ingyenesen elvállalta a bálázógépből hiányzó tartozék, a zsírzóberendezés beépítését, beszerelését, azonban e szerződéses kötelezettségét hibásan teljesítette, a felperesnek kárt okozott.

[12] A beavatkozó által teljesített 22.726.381 forint biztosítási összegnek a lízingbeadó részére történt jóváírása után a zártvégű pénzügyi lízingkonstrukciót 2014. október 16-án lezárták, azonban 172.631 forintot a felperes köteles volt még a lízingbeadónak megfizetni. A felperes igényt tartott a leégett bálázógép biztosítási összegéből meg nem térült lízingdíjelőleg, illetve az általa megfizetett vételárelőleg megfizetésére 2.513.070 forint erejéig. A felperes előadta, hogy a bálázógép kiegészé miatt a szerződéses kötelezettségei teljesítése érdekében kénytelen volt mezőgazdasági gépbérleti szerződést kötni. A bérbeadó 2014. július 14-én átadta a bálázógépet, azt a felperes 2014. szeptember 18. napján szolgáltatva vissza. A három hónapra összesen 11.919.204 forint bérleti díjfizetési kötelezettsége, költségben jelentkező kára keletkezett. A bálázógép kiegészé miatti tűz 4,2 ha tritikálét megsemmisített, emiatt a felperes 922.100 forint összegű kárt térített az A-H Zrt. részére. A leégett kb. 100 db nagyméretű szögletes szalmabála értékét a felperes 670.000 forintban jelölte meg.

[13] Az alperes elsődlegesen a per megszüntetését kérte az ügyben még alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 157. § a) pontja, 130. § (1) bekezdés a) pontja alapján, mert az adásvételi szerződés 6.2. cikke szerint a perre a magyar bíróság joghatósága kizárt.

[14] Érdemben a kereset elutasítását kérte. Az alperes vitatta a kereset megalapozottságát a jogalap és az összecszerűség tekintetében is. Előadta, hogy ő maga mint az eladó közreműködője [Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.)

6:148. §] járt el, a kártérítési igény csak az eladó cseh céggel szemben érvényesíthető. Vitatta, hogy közte és a felperes között létrejött volna kötelmi jogviszony, vállalkozási (szerelési) szerződés. Védekezése szerint a zsírzóberendezés beszerelése következtében sem az adásvételi szerződés tárgyát képező bálázógépben, sem a felperes vagyonában nem következett be kár, vitatta az okozati összefüggést a felperes által állított kár bekövetkezte és a saját – tagadott – károkozó magatartása között. A zsírzóberendezés beépítését, beszerelését a szakmai szabályoknak megfelelően végezte el, őt a tűz, a bálázógép kiégése miatt kártérítési felelősség nem terheli, nem járt el felróhatóan. A kereset összecszerűségét is megalapozatlannak minősítette.

[15] A másodlagos, eshetőleges, a kártérítési felelősségre alapozott kereseti kérelmet is megalapozatlannak minősítette mind a jogalap, mind az összecszerűség tekintetében.

[16] A beavatkozó a felperes nyilatkozatait támogatta.

Az első- és másodfokú ítélet

[17] Az elsőfokú bíróság közbenső ítéletével a felperes elsődleges keresetének helyt adva megállapította, hogy a perbeli NEW HOLLAND BB 1290 típusú bálázógép 2014. július 7. napján bekövetkezett kigyulladásáért az alperest a felperessel szemben kártérítési felelősség terheli; a bálázógép kiégését az alperes szerződésszegése, hibás teljesítése okozta, ezért a bálázógép kigyulladása következtében a felperest ért, a szolgáltatás tárgyában és a felperes vagyonában jelentkező kárt az alperes köteles megtéríteni.

[18] Az alperesnek a per megszüntetése iránti kérelmét elutasította.

[19] A felperes keresetét az adásvételi szerződés megkötésének idejére tekintettel irányadó Ptk. 1:4 (1), 6:1. § (1), (3), 6:2. § (1), 6:6. § (1) bekezdése, 6:58. §-a, 6:59. § (1), (2) bekezdése, 6:61., 6:142. §-a, 6:144. § (1), (2) bekezdése, 6:145., 6:146. §-a, 6:147. § (1), (2) bekezdése, 6:518., 6:519., 6:520., 6:521., 6:522., 6:238. §-a alapján bírálta el.

[20] Elsőként azt vizsgálta, hogy a felek között létrejött-e szerződés a felperes által állított tartalommal. Ma R (az alperes ügyvezetője, az anyacég, az eladó vezető tisztségviselője) előadta, hogy az üzleti gyakorlat része az, hogy amennyiben tartozék – mint a perbeli esetben – hiányzik az eladó által értékesített mezőgazdasági gépből, úgy ezt Magyarország területén az alperes szereli be, ehhez nincs szükség külön megállapodás kötésére. I Z az alperes ügyvezetője előadta, hogy a felperes a bálázógépet közvetlenül az A a.s.-től kívánta megvásárolni, az adásvételi szerződés megkötése az alperes közreműködésével történt. A hiányzó zsírzó utólagos beszerelésért a felperesnek fizetnie nem kellett, az benne volt a hiányosan leszállított bálázógép vételárában. Ezt az átalakítást az A a.s.-nek kellett volna elvégezni, és az A a.s. kérte meg az alperest, hogy ezt helyette végezze el. H J felperesi ügyvezető előadta, a zsírzóberendezésért és annak felszereléséért a felperes nem fizetett ellenszolgáltatást az alperesnek, mert az benne volt eredetileg a gép vételárában. Egyebekben nem tudott semmit arról, hogy az alperesnek a cseh céggel milyen viszonya van, milyen jogcímen végezte el az alperes a beszerelést.

[21] A zsírzó beszerelésekor, 2014. július 3-án F E szervíztechnikus által kitöltött munkalap tartalmazta a gép típusát, alváz- és motorszámát, a bálázógép üzembe helyezésének napját (2014. június 28.), a zsírzóberendezés cikkszámát (84312795). A végzett munka jellegeként azt jelölte meg, hogy jótállásos (gar. javítás), a meghibásodás kelte a nyomtatványon nem szerepelt, a meghibásodás bejelentése kelteként pedig az üzembe helyezés keltével azonos dátumot jelölte meg a munkalap nyomtatvány, végleges javítás

kelteként pedig 2014. július 3. napját. A munkalap nyomtatványon F E feltüntette a következőt: hiánypótlás, központi zsírzórendszer automata zsírzó szivattyújának a felszerelése. A keresetlevél mellékleteként csatolt munkalap nyomtatvány ezen része keltezés, aláírást nem tartalmaz.

[22] Az elsőfokú bíróság a munkalap adott tartalommal kiállításából nem következtetett arra, hogy az alperes jótállási, garanciális kötelezettségeit teljesítve szerelte be a zsírzót a bálázógépbe. A per egyéb adatai alapján azt állapította meg, hogy az eladó által beszerezni elmulasztott tartozék beépítését az alperes a tulajdonosa, az eladó kérése, közlése alapján a felperessel kötött szóbeli megállapodás alapján elvállalta, a felek között szóban lényegében a Ptk. 6:238. §-a szerinti vállalkozási szerződés jött létre, és a zsírzó beépítését az alperes ingyenesen vállalta és teljesítette.

[23] A bizonyítás anyagának részletes ismertetését követően az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy bár a bálázógépbe beépített zsírzóberendezés, annak maradványai eltűntek, a Nemzeti Szakértői és Kutató Központ Műszaki Szakértői Intézete második szakvéleménye szerint szakértői szempontból azonnal nyilvánvalóvá vált, hogy a munkalapon szereplő utólagos alkatrész (helyesen: tartozék) nem kompatibilis a perben vizsgált, leégett berendezéssel, ami azt is jelenti, hogy nagy valószínűséggel azok csatlakozói sem voltak azonosak, az elektromos bekötésnél szinte teljes bizonyossággal át kellett alakítani azt. A kompatibilitás hiányát támasztja alá a munkalapon feltüntetett szöveg is, ami azt is megjegyzi, hogy a gyári egységcsomagban található tömlő nem volt elég a bekötéshez, azt ki kellett egészíteni – a beszerelést végző személynek már ekkor fel kellett volna tűnjön az alkatrész és az eszköz kompatibilitásának hiánya. E második igazságügyi szakértői vélemény szerint keletkezhetett a tűz a zsírzóberendezést gyártó gyárban is, ennek valószínűsége azonban nagyon csekély.

[24] Az elsőfokú bíróság e szakértői véleményt elfogadva megállapította, hogy „a perbeli esetben a felperes az ingyenes szerződés megszegésével okozott kontraktuális kártérítési felelősségre alapította az elsődleges kereseti kérelmét – a másodlagos, eshetőleges kereseti kérelem a felek közti kötelmi jogviszony, s így a szerződésszegés megállapítása hiányában a deliktuális kártérítési felelősség szabályain alapult.” A Ptk. 6:147. § (2) bekezdése értelmében a szolgáltatás teljesítését ingyenesen vállaló kötelezett köteles a jogosult vagyonában a szolgáltatással okozott kárt megtéríteni. Az alperes munkavállalója egyértelműen nem a munkalapon feltüntetett cikkszámú, egymotoros LINCOLN P203 típusú automata zsírzóberendezést, hanem egy másik, kétmotoros zsírzóberendezést szerelt fel a bálázógépre, azt pedig nem igazolta, hogy a magatartása nem volt felróható; neki magának kellett volna kiépíteni olyan eljárásrendet, ami a szerelési hiba felmerülését megakadályozta volna. Az elsőfokú a bíróság tehát a felperes elsődleges, kontraktuális kártérítési felelősségre alapított kereseti kérelmének a jogalapot illetően helyt adott.

[25] A közbenső ítélet ellen az alperes fellebbezett.

[26] A Kúria 2024. március 27. napján meghozott Gfv.VI.30.458/2023/6. számú végzésével a másodfokú bíróság 2.Gf.40.005/2023/4. számú végzését – amely joghatóság hiányában az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte és a pert megszüntette – hatályon kívül helyezte, és a másodfokú bíróságot az elsőfokú bíróság közbenső ítélete elleni fellebbezés érdemi elbírálására utasította.

[27] A másodfokú bíróság a megismételt eljárásban meghozott ítéletével az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét megváltoztatta, és a keresetet elutasította.

[28] A Kúria döntése alapján elsődlegesen azt vizsgálta, hogy létrejött-e a felperes által állított, az elsőfokú bíróság által megállapított ingyenes vállalkozási szerződés közte és az

alperes között. A másodfokú bíróság a felek közötti ingyenes vállalkozási szerződés létrejöttét nem állapította meg.

[29] E tárgyban a Ptk. 6:63. § (1) és (2) bekezdését tekintette irányadónak, amely szerint a szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre, illetőleg a szerződés létrejöttéhez a feleknek a lényeges és a bármelyikük által lényegesnek minősített kérdésekben való megállapodása szükséges.

[30] A felperes kereste meg azzal az alperest, hogy kifejezetten a cseh cégtől kívánta megrendelni mindkét bálázógépet, és 2014. március 28. napján e céggel kötött adásvételi szerződést. A cseh cég a két bálázógépet Magyarország területére továbbította, az alperes munkavállalója a gépek üzembe helyezésekor jelen volt, már ekkor tudott arról az alperes (illetve az üzembe helyezésnél jelen lévő munkavállaló), hogy az egyik bálázógépből hiányzik a zsírzóberendezés, amelyet az alperesnek kell abba beszereznie. E körülményről az alperest a cseh cég még a bálázógépek szállítását megelőzően telefonon tájékoztatta. Ezt támasztotta alá I Z alperesi törvényes képviselő személyes előadása, a felperes törvényes képviselőjének nyilatkozata. A másodfokú bíróság az ingyenes vállalkozási szerződés létrejöttének kérdésében értékelte M R tanúvallomását, aki előadta, hogy a N H cég kizárólagos magyarországi importőre és magyarországi képviselője az alperes. A N H cég képviselője Csehországban az A a.s., míg Magyarországon az alperes. A gyártóval szembeni jótállási igényeket közvetlenül Magyarországon, sőt az Európai Unió szerte lehet érvényesíteni. Az adott országban a jótállással kapcsolatos igény az abban az országban bejegyzett N H képviselő céggel szemben érvényesíthető. Magyarországra nézve az alperesnek van kizárólagos behozatali szerződése, ő Magyarországon a N H gépek kizárólagos importőre. Az alperes az A a.s. megbízásából szerelte a hiányzó zsírzóberendezést az egyik bálázógépbe.

[31] F E alperesi munkavállaló jelen volt a bálázógép beüzemelésékor, és tanúként előadta, hogy a vevő gépkezelője jelezte számára, az egyik gépen nincs központi zsírzórendszer. Később megkapott egységcsomagot kellett beszereznie az üzembe helyezéstől számított két héten belül.

[32] E bizonyítási adat alapján a másodfokú bíróság azt a következtetést vonta le, hogy a peres felek között nem jött létre ingyenes vállalkozási szerződés. Maga a felperes sem említett a keresetében peres felek közötti szerződéses jogviszonyt, sőt annak levezetését adta, hogy a cseh szerződés alapján ő a jótállási igényét érvényesíthette az alperesnél. A felperes módosított keresetében (46. sorszámú irat) rögzítette, hogy a cseh céggel megkötött „szállítási” szerződés alapján volt köteles az alperes elvégezni valamennyi javítási munkát. Nem volt azonban következetes az előadása, hogy az alperes munkavégzési kötelezettségét a felperes és a cseh cég által megkötött szerződésből vezette le. A felperes előadása abban sem volt konzekvens, hogy a perben érvényesíteni kívánt igényét pontosan mely szerződésből eredően és milyen jogcímen kívánja előterjeszteni.

[33] Az adásvételi szerződés 5.3. pontja szerint a jótállást a vevő Magyarország területén kifejezetten az alperesnél érvényesítheti. A perben becsatolt munkalap, ami a másodfokú bíróság álláspontja szerint az alperes által használt formanyomtatvány, valóban tartalmaz egy apró betűs bekezdést, amelynek tartalma szerint „A fenti megállapodás vállalkozási jogviszony keretében történő javítását megrendelem, a vállalkozási feltételeket ismerem és elfogadom”. A jótállás részletes feltételeit a géppel vagy fő darabbal átadott jótállási jegy részletesen tartalmazta. A munkalapon tehát mind a jótállás körében történő javítást, mind vállalkozási szerződésre utalást feltűntették, de a tartalmából nem vonható le egyértelműen olyan következtetés, hogy a peres felek között vállalkozási szerződés lenne.

[34] A másodfokú bíróság tehát nem találta megállapíthatónak, hogy a peres felek között a Ptk. 6:250. §-ában meghatározott ingyenes vállalkozási szerződés jött volna létre. Az

ingyenes vállalkozási szerződéshez kapcsolódóan azonban megjegyezte, hogy az ingyenesség – a felek eltérő megállapodásának hiányában – csupán a díjfizetés vagy más ellenszolgáltatás kötelezettsége alól mentesíti a megrendelőt, a felmerült költségek megtérítésének kötelezettségétől nem. F E tanúvallomása szerint ugyan a beszerelés költsége „filléres” volt, ezért nem érvényesítették a felperessel szemben, azonban a jogerős ítélet szerint teljesen életszerűtlen és a per egyéb adatainak ellentmondó, hogy az alperesnek ne merült volna fel olyan költsége, ami a filléres költséget meghaladná, és emiatt azt sem kívánná érvényesíteni a felperessel szemben. A szerviztechnikus által megtett út 2x85 km, a javítással töltött idő pedig 6 óra. Ezek az adatok is ellentmondanak annak, hogy a beszereléssel az alperesnek pusztán a légtoldó egység megvásárlásának költsége merült fel.

[35] Ingyenes vállalkozási szerződés hiányában abból eredő hibás teljesítésre vonatkozóan az alperes felelőssége nem állapítható meg, így az abból eredeztetett kárigény nem is képezte a másodfokú eljárás tárgyát.

[36] Ingyenes vállalkozási szerződés hiányában a felperes és a cseh cég között megkötött adásvételi szerződésből eredően ugyan felmerülhetne, hogy annak a cseh cég általi teljesítése során az alperes közreműködőként (teljesítési segédként) járt el, a másodfokú bíróság szerint ebből esetlegesen eredő kötelezettségének vizsgálatát azonban kizárja az a tény, hogy ez érintené a felperes és a cseh cég szerződéses jogviszonyát, amire az adásvételi szerződés 6. 2. pontja egyértelműen a Cseh Köztársaság jogát tekintette irányadónak, és az eladó Cseh Köztársaságban lévő székhelye szerint illetékes bíróság eljárását kötötte ki. Az alperes az általa elvégzett szerelési munkálattal nem tekinthető a magyar jogrend – Ptk. 6:129. §-a – szerinti közreműködőnek, ezen jogszabály alapján tevékenysége nem vizsgálható, így ebből eredő felelőssége sem állapítható meg. A felperes a peres felek jogvitájában az alperes közreműködői tevékenységére nem hivatkozott.

[37] A másodlagos, az alperes szerződésen kívüli károkozásra alapított kereseti kérelmét a felperes a 46/I. sorszámú beadványában terjesztette elő, de e nyilatkozatához indokolást, hivatkozást nem fűzött. A másodfokú eljárásban a felperes úgy nyilatkozott, hogy a deliktualis kár megtérítésére vonatkozó rendelkezések alkalmazhatóságát a perbeli tényekből tudja levezetni. Azonban a rendelkezésre álló bizonyítási anyag alapján nem nyert bizonyítást, hogy gyári alkatrészt építettek be a kárt szenvedett bálázógépbe. Ha egy adott, beszerelt alkatrészhez kapcsolódóan káresemény következik be, mint ahogyan jelen esetben tűz következett be, az nyilvánvalóan helytelen, nem szakszerű munkavégzéshez kapcsolódott. A felróhatóság is kizárólag a munkavégzéshez kapcsolódhat. Az igazságügyi szakértők nem tudták megállapítani, hogy milyen alkatrész került beépítésre. Az a szakértői megállapítás, hogy gyári hibás is lehetett a beépített zsírzóberendezés, nem arra az alkatrészre vonatkozott, amit beépítettek a bálázógépbe. A felperes által hivatkozott Ptk. 6:145. §-a értelmében a jogosult kártérítési igényét a kötelezettel szemben akkor is a szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség szabályai szerint érvényesítheti, ha a kár a kötelezett szerződésen kívül okozott károkért való felelősségét is megalapozza. A másodfokú bíróság a Ptk. 6:145. §-át nem találta alkalmazhatónak, hiszen nem volt megállapítható, hogy a peres felek között ingyenes vállalkozási szerződés vagy bármilyen szerződéses jogviszony létrejött volna, nem áll fenn az a helyzet, hogy ugyanaz a személy két felelősség alanya lenne, hiszen az alperes részéről szerződésszegő magatartás sem állapítható meg.

[38] A Ptk. 6:519. §-a alapján sem találta a másodfokú bíróság megállapíthatónak az alperes kártérítési felelősségét. A felperes képviselőjének nyilatkozata és a peradatok alapján nem állapítható meg, hogy az alperes, illetve az alperes szerelője jogellenes magatartásával kárt okozott volna a felperesnek. A felperes nem tudta pontosan megjelölni, hogy milyen oknál fogva került volna kapcsolatba az alperes szerelést végző munkatársa a felperesi céggel,

illetve milyen oknál fogva végzett volna a bálázógépen munkát. Ez önmagában kizárta teszi a szerződésen kívül okozott kártérítési felelősség fennálltát.

[39] A felperes elsődleges és másodlagos kereseti kérelme olyan szempontból ellentmondásos volt, hogy az elsődleges kereset a szerződés fennálltán alapult, másodlagos kereset pedig azon, hogy az alperes munkatársa jogosulatlanul, valamilyen oknál fogva végzett szerelési munkát a bálázógépen. A másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy a felperes másodlagos, deliktualis felelősségen alapuló kártérítési igénye sem megalapozott.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[40] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a fellebbezési ellenkérelmében foglaltaknak való helyt adást, másodlagosan a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.

[41] Álláspontja szerint a másodfokú bíróság megsértette a Ptk. 6:63. § (1) és (2) bekezdését annak megállapításával, hogy a felek között nem jött létre ingyenes vállalkozási szerződés, nem az ingyenes vállalkozási szerződésből eredő kötelezettséget teljesített az alperes, amikor a bálázógépbe a zsírzóberendezést beszerelte.

[42] Az alperes munkavállalója, F E építette be zsírzóberendezést, a felperes a teljesítését elfogadta. A bálázógépbe történő beépítést követő három nappal munkavégzés közben gyulladt ki a bálázógép. A Kúria a Pfv.20.731/2019/12. számú precedensképes határozatában elvi éllel kimondta, hogy „[a] szolgáltatás teljesítése és annak elfogadása a szerződési akaratot kifejező olyan ráutaló magatartásként értékelhető, amelynek joghatásaként a szerződés létrejön [...]” Bár a hivatkozott határozat megbízási díj tárgyában született, de jelen ügyben a vállalkozási szerződés létrejöttének alátámasztására is alkalmazható/alkalmazandó. A felperes állította az ingyenes vállalkozási szerződés létrejöttét.

[43] A jogerős ítélet szerint az alperes deliktualis kártérítési felelőssége sem áll fenn. Nem világos, hogy ha nem jött létre a szerződés, miért nem állapítható meg az alperes szerződésen kívüli károkozás miatt felelőssége. A kártérítési felelősség elemei: a jogellenesség, a felróhatóság, az okozati összefüggés és a kár megvalósultak. Prof. Dr. K L D műszaki szakértő 2014. szeptember 29. napján elkészített szakvéleménye szerint az okozati összefüggés és felróhatóság megállapítható a szakszerűtlen szerelési tevékenység miatt. A kár bekövetkezte is igazolt a peradatok alapján. A Ptk. 6:520. §-a szerint minden károkozás jogellenes. A deliktualis kártérítési felelősség elemei maradéktalanul megállapíthatók. A jogerős ítélet megsértette a Ptk. 6:519. §-át, amikor nem kötelezte az alperest a szerződésen kívül okozott kár megtérítésére.

[44] A felülvizsgálati ellenkérelemben foglaltakra tekintettel előadta, hogy az alperes nem igényelte az ingyenes vállalkozási szerződés teljesítésével kapcsolatos költségeit, e körben a perben nem tett nyilatkozatot. Az elsőfokú bíróság a szakértői véleményt az egyéb dokumentumokkal és a felek előadásával összevetve megfelelően értékelte, és hozta meg a döntését.

[45] Nyomatékosan hivatkozott az elsőfokú ítélet azon megállapítására, hogy „Az alperes nem a munkalapon feltüntetett cikkszámú zsírzóberendezést építette be a bálázógépbe, a szakszerűtlen, hibás beépítés – nem az alperes által hivatkozott egymotoros, hanem két motorral rendelkező, más – zsírzóberendezés az elektromos csatlakozások megváltoztatását igényelte, ezzel okozati összefüggésben keletkezett a tűz a bálázógépben a perben beszerzett, a többi peradattal történt egybevetés alapján azokkal összhangban lévő, aggálytalannak

tekinthető második igazságügyi szakértői vélemény szerint – a felróhatóság hiányát az alperes nem bizonyította”.

[46] Az alperes – tartalma szerint – a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

[47] Megalapozatlannak tartotta azt az állítást, hogy az alperes tevékenysége az automata zsírzóberendezés telepítése tárgyában az adásvételi szerződés létrejöttét követően, attól függetlenül létrejött ingyenes vállalkozási szerződés teljesítésének lenne tekintendő. A felperes az automata zsírzóberendezéssel felszerelt bálázógépeket vásárolt az A a.s.-tól, amelynek ellenértékét az A a.s. részére megfizette. A felperes számos alkalommal kifejezésre jutatta, hogy az alperessel szemben a zsírzóberendezés beszerelésével összefüggésben jótállási igényt érvényesített. A bálázógépet a zsírzóberendezés nélkül szállították le. Arról, hogy ezt a berendezést az alperesnek kell majd beszereznie, az eladóval és nem a felperessel egyeztetett, az egyeztetésben a felperes nem vett részt. A felperes semmilyen módon nem értelmezhetette az eseményeket akként, hogy vele az alperes ingyenes vállalkozási szerződést kötött.

[48] Az ingyenes vállalkozási szerződés létrejöttéhez a feleknek a szerződés lényeges feltételeiben meg kellett volna állapodniuk, ilyen nem történt. A felperes semmilyen érdemi tényelődást nem tett arra nézve, hogy az ingyenes vállalkozási szerződéssel kapcsolatban mi volt a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó tartalma, mi volt a szerződés létrejöttéhez a feleknek a lényeges és a bármelyikük által lényegesnek minősített kérdésekben való megállapodása. Ennek hiányában az ingyenes vállalkozási szerződés létrejötte nem állapítható meg.

[49] Ingyenes vállalkozási szerződés létrejötte esetén is, a felek eltérő megállapodása hiányában a felperes köteles lett volna az alperesnek a szerződés teljesítésével összefüggésben felmerült költségeit megtéríteni. Az a tény, hogy felperes a költségek megtérítését nem teljesítette, illetve az alperes ilyen költségtérítés teljesítésére a felperest fel sem hívta, azt támasztja alá, hogy a felek a zsírzóberendezés telepítésével kapcsolatban nem kötöttek egymással ingyenes vállalkozási szerződést.

[50] Az ingyenes vállalkozási szerződés a felek között már csak azért sem jött létre, mert a felek Magyarország joga szerint bejegyzett gazdasági társaságok, amelyek elsődlegesen azért jöttek létre és azért működnek, hogy a tulajdonosaik számára nyereséget termeljenek. A profitorientációval összeegyeztethetetlen az ingyenes szolgáltatás nyújtása. Ha az eset összes körülményének mérlegelése alapján fennáll az elvi lehetősége annak, hogy egy gazdasági társaság az adott tevékenységét ingyenes vállalkozási szerződés alapján nyújtotta, de ezzel egyidejűleg annak is fennáll a lehetősége, hogy a tevékenységét visszterhes szerződés alapján nyújtotta, akkor álláspontja szerint az ellenkező bizonyításáig vélelmezni kell, hogy az adott gazdasági társaság visszterhes ügyletet teljesített.

[51] A felperes a felülvizsgálati kérelmében nem terjesztett elő érdemi érvelést arra nézve, hogy az ítélet indokolásának az ingyenes vállalkozási szerződés nemlétezésére vonatkozó része miért jogsértő. Arra nézve, hogy az alperes magatartása miért nem az adásvételi szerződésből eredő jótállási kötelezettség teljesítéseként értékelendő, illetve, hogy az ítélet indokolásának erre irányuló részei miért jogsértőek, a felperes nem terjesztett elő érvelést.

[52] A felperes a szerződésen kívül okozott kár megtérítésére irányuló igényével összefüggésben a bizonyítási kötelezettségét akként teljesíthette volna, ha bizonyítja, hogy a kár bekövetkezése az alperes jogellenes magatartására vezethető vissza, nem pedig más okból keletkezett. Az igazságügyi szakértői vélemények egybehangzóak abban, hogy a kár bekövetkezését kiváltó tűz a csatlakozóegység gyári hibájának következtében is kialakulhatott. Tekintettel arra, hogy a perben beszerezett igazságügyi szakértői vélemények a

csatlakozóegység gyári hibájának lehetőségét úgy tekintik, mint a kár bekövetkezését kiváltó tűz egyik lehetséges okát, ezért a perben a felperest terhelte annak bizonyítása is, hogy a tűz nem a csatlakozóegység gyári hibája miatt keletkezett. Ennek megtörténteig a csatlakozóegység gyári hibáját, mint a kár bekövetkezését kiváltó tűz egyik lehetséges okát nem zárták ki, addig szükségszerűen nem bizonyított, hogy a kár bekövetkezése nem a csatlakozóegység gyári hibájára, hanem az alperes jogellenes magatartására vezethető vissza. A felperes ezen bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget.

[53] Annak a bizonyítása sem történt meg, hogy a perben érvényesített kár bekövetkezése az alperes jogellenes magatartására vezethető vissza, ezért az alperes kárfelelőssége a Ptk. 6:519. §-a alapján nem állhat fenn.

[54] A felperes a felülvizsgálati kérelmét az általa csatolt magánszakértői véleményre alapította. A magánszakértői vélemény megállapításával szemben az elsőfokú eljárás során beszerzett igazságügyi szakértői vélemények szerint egyrésztől egyértelműen lehetséges, hogy a tűz kialakulása a csatlakozóegység gyári hibájára vezethető vissza, másrésztől pedig egyértelműen nem állapítható meg, hogy az alperes szerelést végző szakembere a zsírzóberendezés telepítésekor átalakította volna a csatlakozóegységet, illetve az átalakítás során elmulasztotta volna az érhüvely használatát. A felülvizsgálati kérelem azon része, amely az ítéletet az alperes deliktuális kárfelelősségére vonatkozó rendelkezése kapcsán jogsértőnek állítja be, nem megalapozott.

A Kúria döntése és jogi indokai

[55] A felülvizsgálati kérelem a következők szerint nem alapos.

[56] A régi Pp. 270. § (2) bekezdése értelmében a jogerős ítélet felülvizsgálatát jogszabálysértésre hivatkozással lehet kérni. E törvényi rendelkezés előírja, hogy a felülvizsgálati kérelemben elő kell adni – a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése mellett –, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. A felülvizsgálat rendkívüli perorvoslati jellegéből következik, hogy a Kúria kizárólag a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél által megjelölt, tartalmában kifejtett anyagi és eljárásjogi jogszabálysértéseket vizsgálhatja. A felülvizsgálati kérelem határozza meg a felülbírálat tartalmi és perjogi kereteit [rég Pp. 275. § (2) bekezdés].

[57] A felperes a Ptk. 6:63. § (2) és (3) bekezdése – vagyis a szerződés létrejöttének szabálya – megsértésének tartotta, hogy a másodfokú bíróság a felek között a felperes által állított ingyenes vállalkozási szerződés létrejöttét nem állapította meg.

[58] A Kúria ezzel összefüggésben elsőként azt rögzíti, hogy az elsőfokú bíróság – a másodfokú bíróság által lényegében irányadóként elfogadott – tényállásában sem állapította meg az ingyenes vállalkozási szerződés létrejöttét. Ez mint következtetés szerepel ítélete jogi indokolásában. A másodfokú bíróság ezt a következtetés felülmérlegelte, az elsőfokú bíróság által megállított tényállásból eltérő következtetésre jutott, azonban a felperes megsértett jogszabályi rendelkezésként a régi Pp. 206. § (1) és 221. § (1) bekezdését nem jelölte meg.

[59] A Ptk. 6:250. §-ában szabályozza az ingyenes vállalkozási szerződést, de erre a felperes a felülvizsgálati kérelmében nem hivatkozott. Ahhoz, hogy akár ingyenes, akár a tipikus, díjazás ellenében megkötött vállalkozási szerződésről legyen szó (Ptk. 6:238. §), azt kell a perben bizonyítani, hogy a szerződésben részes egyik fél milyen tevékenységgel elérhető eredmény megvalósítására vállalt kötelezettséget a megrendelő irányában, és hogy ennek fejében a megrendelőt terheli-e, és ha igen, milyen összegben díjfizetési kötelezettség. Ennek azért is jelentősége van, mert a Ptk. 6:61. §-a a visszterhesség vélelmét, állítja fel, azaz

a szerződéssel kikötött szolgáltatásért – ha a szerződésből vagy a körülményekből más nem következik – ellenszolgáltatás jár.

[60] A perben rendelkezésre álló bizonyítási anyag nem támasztja alá, hogy a felperes megrendelte volna az alperestől a zsírzóberendezés beszerelését.

[61] A megállapítható tények azok, hogy az eladó a zsírzóberendezéssel ellátott bálázógép eladására kapott megrendelést a felperestől, az eladó a zsírzóberendezéssel ellátott bálázógépet adott el (ennek felelt meg a vételár). A gép ennek ellenére nem volt ellátva a zsírzóberendezéssel, ezért az eladó a magyarországi partnercégét bízta meg az eladott bálázógépnek az eladási feltételeknek való megfeleléséhez szükséges berendezéssel való ellátásával. Az alperes az eladó utasítására járt el, és tette az eladott bálázógépet megfelelővé az adásvételi szerződésben írt specifikációnak.

[62] A jogerős ítélet helyesen foglalt állást abban a tárgyban, hogy a felperes és az alperes között nem jött létre vállalkozási szerződés, így az alperest a felperessel szemben a hibás teljesítésből eredő kártérítési kötelezettség nem terheli. E helyen rögzíti a Kúria, hogy a felperes megsértett jogszabályi rendelkezésként a Ptk. 6:142. §-át sem jelölte meg.

[63] A felperes sérelmezte, hogy a jogerős ítélet nem látta alkalmazhatónak a deliktualis kártérítési felelősség szabályát. E tárgyban megsértett jogszabályi rendelkezésként a Ptk. 6:520 §-át hívta fel.

[64] Nem lehet eltekinteni attól a körülménytől, hogy a fél vagy azt állítja, hogy az ellenérdekű féllel szerződéses kapcsolatban volt, vagy azt, hogy nem volt szerződéses jogviszony, ezért az ellenérdekű fél szerződésen kívül okozott kárért köteles helytállni. A kettő ugyanis az adott esetben kizárja egymást. Ugyanakkor az elsőfokú bíróság a felperes keresetét az alapján bírálta el, hogy a felek között a felperes elsődleges kereseti kérelme szerinti, szóban létrejött, ingyenes vállalkozási szerződés volt, amit az alperes megszegett. A másodlagos kereseti kérelemről értékelhető megállapítást nem tett. A jogerős ítélet a [38] bekezdésében kifejtette, hogy az elsődleges és másodlagos kereseti kérelem olyan szempontból ellentmondásos, hogy a felperes az elsődleges kereseti kérelmét a szerződés fennálltára alapozta, másodlagos keresetében pedig arra hivatkozott, hogy az alperes munkatársa jogosulatlanul végzett szerelési munkát a bálázógépen, ami megalapozza a szerződésen kívül okozott kárért való felelősséget is. A lefolytatott bizonyítási eljárás nem támasztotta alá, hogy az alperest olyan egyértelmű jogellenes magatartás terhelné, ami – vállalkozási szerződés nem lévén – az alperes szerződésen kívüli károkozásért való felelősségét egyértelműen alátámasztaná. Ezzel szemben álló, meggyőző érveket a felülvizsgálati kérelem sem tartalmazott, erre a felperes megbízásából eljáró magánszakértő véleménye a perben lefolytatott szakértői bizonyítással szemben nem alkalmas.

[65] A jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben előadott okból nem volt jogszabálysértő, ezért azt a Kúria a régi Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

[66] Ptk. 6:61. §, 6:142. §, 6:238. §, 6:250. §

[67] régi Pp. 206. § (1) és 221. § (1) bekezdés

A döntés elvi tartalma

[68] A felperest terheli annak bizonyítása, hogy keresetének megfelelően a peres felek között jött létre ingyenes vállalkozási szerződés. A bizonyítatlanság terhe a felperesre hárul.

Záró rész

[69] A perköltségről szóló rendelkezés a régi Pp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó 78. § (1) bekezdésén, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdésén alapult. A beavatkozó a felülvizsgálati eljárásban nem nyilatkozott, oldalán költség felmerülte nem állapítható meg.

[70] Az ítélet ellen a régi Pp. 271. § (1) bekezdés *e)* pontja alapján nincs helye felülvizsgálatnak.

Budapest, 2025. június 18.

Dr. Döme Attila s.k. a tanács elnöke Dr. Madarász Anna s.k. előadó bíró Dr. Farkas Antónia s.k. bíró Dr. Simonné dr. Gombos Katalin s.k. bíró Dr. Tibold Ágnes s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

tisztviselő